

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.740/2017/7.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János
a tanács elnöke
Dr. Farkas Katalin
előadó bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Bolla Szabolcs ügyvéd

Az alperes: Budapesti Vasutas Sport Club Zugló Közhasznú
Egyesület

Az alperes képviselője: dr. Jakab János ügyvéd

A per tárgya: munkabér és rendkívüli munkavégzésért járó díjazás
megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék
5.Mf.680.665/2015/13.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

24.M.566/2014/26.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.665/2015/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 40.000 (negyvenezer) forint + áfa felülvizsgálati eljárási költséget, a magyar államnak az illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatal által meghatározott időben és módon 179.900 (egyszázhetvenkilencezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2011. december 31. napján létesített munkaviszonyt az alperesnél határozatlan időre, bérelszámoló munkakörben. A munkaszerződés mellékletét képező tájékoztatás a felperesre

irányadó munkaidőt heti 20 órában határozta meg háromhavi munkaidő keret alkalmazásával. A felperes munkaköri leírással nem rendelkezett, a munkaszerződésben a személyi alapbére 160.000 forintban került meghatározásra. A felperes a munkaviszony létesítését megelőzően az ... Kft.-én keresztül végezte az alperes könyvelését. A felperes munkaviszonya a felperes felmondásával szűnt meg.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes pontosított kereseti kérelmében 1.530.100 forint rendkívüli munkavégzésért járó díjazás, valamint 21 napra járó szabadságmegváltás, a fizetési meghagyással indult eljárásban felmerült nettó 27.309 forint eljárási díj és nettó 42.000 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes előadta, hogy a bérelszámoló munkaköre ellátása mellett, a munkaügyi és a tb ügyintézői feladatokat is ellátta, amely munkák elvégzéséhez a napi 4 óra munkaidő nem volt elegendő; gyakran a bérelszámoláson túl többlet feladatokat is el kellett látnia, ezért a törvényes munkaidőt jelentősen meghaladó időt töltött a munkahelyén munkavégzéssel. A munkaviszony létesítésétől kezdve vezetett jelenléti íveket az egyesület elnökével, majd a létesítményvezetővel igazoltatta. 2012. január 1.-július 31. közötti időben teljesített túlórái nem kerültek elszámolásra, 2012. augusztustól megkezdte „csöpögtetve” elszámolni azokat, azonban 2013. július 17-ig, táppénzes állományba kerüléséig valamennyi túlóráját és ki nem vett szabadságát nem tudta elszámolni. A túlóra elszámolásra nem kért engedélyt, de 2012. februárban az elnök - nem vitatva a túlórák teljesítését - kérte, hogy próbálja azokat lecsúsztatni, amelyre a feladatok sokasága miatt nem volt lehetősége.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a jogalap helytállósága esetén is legfeljebb 93.190 forintra jogosult a felperes túlmunkadíj címén. Az alperes érvelése szerint a felperest a bérelszámolói munkakörétől eltérően nem foglalkoztatta. Amennyiben a felperes a munkaviszonya alatt más, külsős könyvelő cégnek is könyvelt, az arra fordított időt nem számolhatja el túlóraként az alperes felé. A felperes visszaélésszerűen, az alperes elnöke jóhiszeműségét kihasználva számfejtett magának díjazást olyan túlmunkáért, amelyet sem szóban, sem írásban nem rendelt el az alperes a számára.

Az első- és a másodfokú ítéletek

- [4] A munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy a felperes által készített és vezetett jelenléti íveket az alperes elnöke, majd a létesítményvezető bízva abban, hogy azokon a felperes valós adatokat tüntetett fel, aláírta. A bíróság az alperes terhére értékelte, hogy a munkaidő

nyilvántartás (jelenléti ívek) tartalmát nem vizsgálta, azokat ellenőrzés nélkül aláírta. A rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztották, hogy a felperes a jelenléti íveken feltüntetett időket ténylegesen a munkahelyén töltötte. A jelenléti ívek annak megállapítására, hogy a felperes mennyi időt töltött ténylegesen a munkahelyén alkalmasak voltak (BH 2013.226.) A Kúria gyakorlata értelmében a munkavállaló akkor jogosult a rendkívüli munkáért ellentételezésre, ha a munkáltató tudtával vagy beleegyezésével, a munkáltató érdekében végez a rendes munkaidejét meghaladóan munkát. Önmagában a munkahelyen tartózkodás a túlmunkadíjra jogosultságot nem alapozza meg. (EBH 2006.1443., BH 1997.500.) A bíróság ..., ..., ... és ... tanúk tanúvallomásai alapján megállapította, hogy a felperes a bérek számfejtésén, mint munkaköri feladatain túl, további feladatokat is ellátott, így: a táppénzek számfejtéséhez szükséges adatszolgáltatásokat az OEP felé, a szabadságengedélyek, jelenléti ívek kezelését, a TAO támogatás igénybevételéhez szükséges, valamint a bérelszámoláshoz tartozó bizonylatok kezelését és nyomtatását, továbbá esetenként a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos iratokat is készített. A felperes az alperes javára, de más munkáltató megbízásából, a munkakörébe nem tartozó könyvelési feladatokat is ellátott, amelyek időtartama túlmunkaként az alperes terhére nem számolhatóak el. A tanúvallomásokból nem lehetett megállapítani, hogy a felperes a munkahelyén töltött időből mennyi munkaórát fordított a munkaköri feladatai, mennyit az egyedi utasítások alapján végzett feladatokra és mennyi munkaórát fordított a munkáltató javára és érdekében, de nem a munkáltató, hanem külső könyvelő cég megbízása alapján elvégzett feladatokra. A bizonyítékok alapján nem volt egyértelműen megállapítható, sem az, hogy a felperesnek a munkáltató megbízásából kellett volna túlmunkát végeznie, sem a teljesített túlórák száma, „amely azonban nem lehetett több, mint amennyi túlóra ellenértékét a felperes a saját részére számfejtett”.

- [5] A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és az alperesnek a kereseti kérelmében foglaltaknak megfelelő marasztalását kérte az EBH 2006.1443. számú, a BH 1997.500. számú eseti döntéseire, az Mt. 126. § (1) bekezdése, 127. § (1) bekezdése és 147. §-a rendelkezéseire hivatkozással. A felperes sérelmezte, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy bérelszámolói munkaköri feladatai mellett folyamatosan a munkaidejét meghaladó időben társadalombiztosítási-, munkaügyi-, és nyugdíj-ügyintézési, könyvelési, szabadságszámítási feladatokat is el kellett végeznie. A túlmunka tartamára és a számfejtett túlmunkadíjra, a végzett munkára a bíróság a bizonyítási indítványainak mellőzésével, vizsgálódás nélkül tett megállapításokat.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és kötelezte az alperest a felperes részére rendkívüli munkavégzés címén (bruttó) 1.799.296 forint és kamata, valamint perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság részbizonyítást folytatott le,

majd a munkaügyi bíróság által megállapított tényállást pontosította és kiegészítette a következők szerint: A felperes az alperesnél létesített munkaviszonyát megelőzően nem az ... Kft.-n, hanem a ... Kft.-n keresztül végzett munkát az alperes részére. A felperes 2013. július 17-től augusztus 29-ig betegállományban volt, a munkaviszonya 2013. augusztus 29. napján szűnt meg. 2012. januártól 2013. júliusig a jelenléti ívek és a bérfizetési jegyzékek rendelkezésre álltak, amelyeket 2012. januártól júliusig ... ügyvezető elnök, 2012. augusztustól 2013. júniusig ... létesítmény igazgató írta alá, a júliusi jelenléti íven aláírás nem szerepel. 2013. augusztus havi jelenléti ív a felperes betegállománya miatt nem készült.

- [7] A felperes a másodfokú eljárásban adószakértő által kimunkáltan (a régi Mt. 147. § (2) és (3) bekezdése, az Mt. 143. § (1) és (3) bekezdése, 141. § (1-2) bekezdései alapján számítottan) kereseti kérelmét 1.799.296 forintra és kamataira felemelte.
- [8] A munkaügyi bíróság a felperes munkakörébe tartozó feladatokra tanúbizonyítást folytatott le, azonban a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközően értékelte, így az ítéletében téves ténybeli és jogi következtetésekre jutott, ezen túlmenően indokolási kötelezettségét is megsértette.
- [9] A másodfokú bíróság rámutatott: a felperes szándéka a munkaviszony létesítésekor kizárólag bérelszámolási feladatok ellátása volt, ezzel szemben ... nyilatkozata szerint a felperes által a könyvelő irodában ellátott tevékenységi körre szerződtek. A tanúvallomások alátámasztották, hogy a felperes nem kizárólag bérelszámolói feladatokat látott el az alperesnél. Az elsőfokú bíróság a kialakult bírói gyakorlatra (EBH 2006.1443., BH 1997.500.) helytállóan hivatkozott, de téves következtetésre jutott. A felperes bizonyította, hogy a többlet munkaidőben, ellenőrzötten és igazoltan, túlóra engedély nélkül ugyan, de az alperes számára szükséges és hasznosan teljesített túlmunkát (BH 1997.500.), ezért az alperes a jelenléti íven feltüntetett óraszámokat sikerrel nem vitathatja, a jelenléti ívvel szemben pedig a bizonyítása nem vezetett sikerre.
- [10] A másodfokú bíróság- az alperes által érdemében nem vitatott - a felperes által csatolt, a túlmunka ellenértékét kidolgozó adószakértői véleményt vette figyelembe döntése alapjául és a rendkívüli munkavégzés díjazásának megfizetésére a régi Mt. 147. § (2-3) bekezdése és az Mt. 143. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelezte az alperest.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását” és a felperes keresetének az elutasítását kérte a régi Mt. 140/A. § (1) bekezdése, az Mt. 134. § (1) bekezdése és a Pp. 206. § (1) bekezdése másodfokú bíróság általi megsértése miatt.
- [12] Az alperes álláspontja szerint a felperes a jelenléti íveken

feltüntetett adatokkal megtévesztette az alperest. A felperes részére az alperes túlmunkát nem rendelt el, túlmunka végzésére nem volt szükség; a felperes olyan napokat (munkaszünet stb.) is elszámolt a jelenléti íveken, amely napokon az alperes irodájában nem tartózkodhatott. A felperes által csatolt és az alperes által vitatott magánszakértői vélemény csak tanúvallomásnak tekinthető, amelynek megállapításait az alperes vitatta. A felperes az alperes megbízásából vezette a saját jelenléti íveit, amelyek azonban „az Mt. szerinti nyilvántartási kötelezettségnek” nem felelnek meg. A munkahelyen tartózkodás önmagában a túlmunka végzést nem bizonyítja. A jelenléti íveket az alperes az abban foglaltak ellenőrzése nélkül írta alá. A felperes nem bizonyította, hogy a munkáltató tudtával és érdekében túlmunkát végzett volna.

- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte jogszabálysértés hiányában.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott az alábbiak szerint.
- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.
- [16] A Kúria - a Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával kapcsolatos - töretlen gyakorlata értelmében (BH 1995.193., BH 1999.44., Mfv.III.10.220/2015/8., Mfv.III.10.622/2016/4., Mfv.III.10.678/2017/4. stb.) a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria rámutatott arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban, ha olyan eljárási szabálysértés nem történt, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, a megtámadott határozatot hatályában fenn kell tartani; nem állapítható meg eljárási szabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelést támadja (KGD 1993.296., Mfv.III.10.019/2015/7., Mfv.III.10.550/2017/4. stb.).
- [17] A másodfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték (okiratok és tanúvallomások) értékelésével állapította meg, az alperes felülvizsgálati kérelmében iratellenességet nem panaszolt, nem jelölt meg olyan okot, ami a mérlegelési tevékenység felülvizsgálatára alapot adna.
- [18] A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a rendkívüli munkavégzés tényének és óraszámának bizonyítása. A régi Mt. 140/A. § (1) bekezdése, valamint az Mt. 134. § (1) bekezdése alapján a rendes és a rendkívüli munkaidő nyilvántartása a munkáltató kötelezettsége, amelynek jelenléti ívek vezetésével eleget tett. A jelenléti íveket ... elnök, valamint ... létesítményigazgató aláírták. Nem volt perdöntő jelentősége annak

és nem is vezethetett a felperes keresetének elutasításához, hogy az alperes túlmunkát nem rendelt el, illetve, hogy a jelenléti ívek tartalmát azok ellenőrzése nélkül elfogadta és aláírásával igazolta.

- [19] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes a munkaidő lejártát követő munkahelyen tartózkodásának ténye önmagában nem elegendő a rendkívüli munkavégzés megállapítására (BH 1997.500.). Ennek során nem maradhat értékelés nélkül a felperes saját előadása, a tanúk vallomásai és a perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, amelyek alátámasztották a felperes által végzett rendkívüli munkavégzés tényét és indokoltságát. A felperes személyes meghallgatása során elismerte, hogy a munkáltató rendkívüli munkavégzésre nem, azonban a munkaköri feladatait meghaladó feladatok elvégzésére (társadalombiztosítási ügyintézés, munkaügyi ügyek intézése, TAO támogatások intézése stb.) utasította, amely feladatokat a heti 20 órás munkaidejében elvégezni nem tudta és egyes feladatok annyira időigényesek voltak, hogy szükségessé tették akár munkaszüneti, akár hétvégi napon a munkahelyén, munkavégzés céljából, a munkáltató érdekében való munkavégzést.
- [20] A Kúria több határozatában (LB.M.II.10.208/1979., Mfv.I.10.109/2010/3., Mfv.II.10.469/2010/3., EBH 2009.1986.) kifejtette, hogy „alapvetően a túlmunka végzésre a munkáltató elrendelése alapján kerülhet sor, de az is túlmunkának minősül, ha az annak elrendelésére jogosult személy tudomásul veszi, hogy a munkavállaló túlmunkát végez, és ez a munkáltató érdekében szükséges és indokolt, vagyis ha igazolódik, hogy a túlmunka végzésre elrendelés hiányában is a munkáltató érdekeit szem előtt tartva szükség volt. Az alperesnek nemcsak a munkaidő nyilvántartása, hanem a nyilvántartás valóságának ellenőrzése is a kötelezettsége, a nyilvántartás hiányosságait az ellenőrzési kötelezettség elmulasztását a munkavállalóra nem háríthatja. A bíróság a közvetett bizonyítékok értékelésével is megállapíthatja a munkavállaló által teljesített túlmunka idejét, amennyiben a munkáltató a munkaidő nyilvántartási és ellenőrzési kötelezettségének nem tett eleget.”
- [21] A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes felhívás ellenére érdemi indokolás és számítás nélkül vitatta a felperes által becsatolt és aggálytalannak tekinthető adószakértői számítást, amelyet nem szakvéleményként, hanem mint az alperes által érdemében nem vitatott felperesi előadást vette figyelembe.
- [22] Mindezek alapján a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [23] A munkáltatónak a munkaidő nyilvántartása és a nyilvántartás valóságának ellenőrzése is a kötelezettsége, bármelyikének elmulasztásából eredő hátrányát a munkavállalóra nem háríthatja át.

Záró rész

- [24] Az alperes a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § rendelkezése alapján, a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján köteles.
- [25] A felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés 1) pontja zárja ki.
- [26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. július 9.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő